

Iov 1-2 și 42: o explorare a introducerii și finalului cărții Iov

O. Baban

Capitolele Iov 1-2 prezintă contextul în care apare discuția majoră despre suferință și destinul omului din Iov 3-41. În legătură cu aceasta, capitolul Iov 8, arată tipul de întrebări și răspunsuri care se dădeau în legătură cu suferința și destinul omului, la aceea vreme. Bildad, unul din prietenii lui Iov credea, la fel cu Elifaz și Bildad (mai puțin Elihu), că orice suferință este o urmare a păcatului și oamenii merită pedepsiți, iar dacă se pocăiesc, Dumnezeu le va da iarăși belșug. Cartea Iov pare însă să ridice și alte întrebări și să aducă și alte răspunsuri, așa cum se vede în Iov 42. I-a povestit Dumnezeu lui Iov și ce s-a întâmplat în ceruri, la început (de unde știe autorul să scrie cap. 1-2)? Este contextul dezbaterii o metaforă sau în sinea ei reprezintă o altă întrebare? Care este raportul istorie – metaforă în cartea lui Iov?

Cele 4 niveluri ale înțelesului

Referent factual

Ca referent, Iov 1-2 vorbește despre o întâlnire a curții cerești de conducere a universului, condusă de Dumnezeu, unde un om este laudat de Dumnezeu. Din cauza denigrării lui Satan, Dumnezeu acceptă testarea omului Iov, fiind sigur că va confirma în mijlocul greutăților. Testarea are două trepte dificile, progresive, iar situația lui Iov devine foarte dificilă.

Sens primar, narativ

Ca sens, Iov 1-2 îl prezintă pe Dumnezeu în poziția de autoritate supremă a universului, căruia i se supun toți și toate. Contextul discuției despre suferință este asigurat de decizia cu privire la testarea lui Iov prin suferință, testare care nu se inițiază fără încuviințarea lui Dumnezeu, și

care reprezintă o punere la punct a cinismului răutății lui Satan și a acuzațiilor cu privire la omenire.

Intenție auctorială

Ca intenție, autorul dorește să comunice pentru cultura vremii sale un adevăr important cu privire la originea suferinței umane, cu privire la durata și limitele ei, precum și cu privire la destinul uman. Iov, omul-preot, își păstrează și își demonstrează integritatea într-un fel în care numai Dumnezeu îl vede și îl apreciază pe deplin. De aceea, Iov este răsplătit în final și este chemat să fie preot și mijlocitor și pentru prietenii săi, mai puțin drepti decât Iov în descrierea și înțelegerea lui Dumnezeu. Capitolele 1-2 și capitolul 42 includ pe plan secund și o comunicare despre importanța familiei și a responsabilității în familie (soț, soție, copiii). Cei din zona Asiei mici și a Mesopotamiei, unde trăia Iov, treceau adesea prin atacurile triburilor din pustiu (sabeenii, de exemplu) și uneori prin epidemii (molime). De ce lăsa Dumnezeu să se întâmple astfel de lucruri? Care este soarta omului drept în aceste situații?

Semnificație contemporană

Semnificația pentru cititorul de astăzi se bazează pe înțelesul primar și pe intenția autorului, dar este adaptată. Cititorul de astăzi nu mai trăiește în Asia mică sau Mesopotamia. Atacurile triburilor nomade nu mai sunt un eveniment zilnic, neașteptat, dar primejdia conflictelor armate există, însă la altă scară. Fenomenele meteorologice, deși au mecanismele lor, sunt și astăzi puse pe seama lui Dumnezeu. Problema de bază rămâne însă: ce înțeles are suferința în viața unui om drept? Este ea consecința unui păcat sau a pedepsei lui Dumnezeu?

Mai există aici câteva probleme care, în context modern, au semnificații noi. Care este natura autorității și responsabilității soțului în familie? O

judecă Dumnezeu pe soția lui Iov pentru reacția ei nepotrivită, sau totul este aplanat de atitudinea și acțiunile lui Iov? Care este răsplata credincioșiei lui Iov la nivel social, personal și familial? Apoi a doua problemă are de a face cu natura răului. Este răul supus lui Dumnezeu sau nu? Ce libertate de acțiune are el? Care este natura răului (acuzatoare, cinică, denigratoare, insistentă)? Din ceea ce știm din restul Bibliei care este relația îngerilor, buni și răi, și om, și în final, care este relația lor cu Dumnezeu? Care este planul lui Dumnezeu cu omenirea?

La ce întrebări Iov nu are răspuns, nici autorul cărții (probabil, tot Iov), dar cititorul contemporan are mai multe răspunsuri, datorită desfășurării istoriei și datorită revelării lui Dumnezeu în istorie, în persoana lui Hristos?

O selecție de adevăruri și întrebări contemporane

Iată câteva adevăruri principale legate de semnificația acestei prezentări din Iov 1-2:

1. Dumnezeu exercită un control suveran asupra tuturor lucrurilor și ființelor (chiar și asupra lui Satan), asupra tuturor evenimentelor.
2. Dumnezeu a dorit în acel moment să se laude cu caracterul omului Iov, și a vrut să dea o lecție îngerilor cu privire la potențialul uman. Este posibil ca astfel de motive să fie active și astăzi, iar cerința să fie aceeași – oameni integri, care fac binele din convingere, nu din servilism ori frică.
3. Dumnezeu poate să accepte testarea credincioșilor ca să se vadă că în situații limită, ei rămân, totuși, credincioși.
4. Dumnezeu ia hotărâri responsabile, dar nu se simte dator să dea pe loc, oricui, toate explicațiile. Există un mister remanent în

problema suferinței, care ne scapă înțelegerii. Doar prezența Domnului controlează suferința și are toate explicațiile despre ea.

Iată și câteva adevăruri importante extrase din Iov 42:

1. În 42.1-6 avem un fel de rezumat al întregii discuții dintre Dumnezeu și Iov, din 38-41. Iov recunoaște că a vorbit fără să înțeleagă minunile lui Dumnezeu, iar revelația primită întrece tot ce a auzit și a învățat vreodată.
2. Conform cărții, Dumnezeu îi ceartă pe trei dintre prietenii lui Iov, anume pe Elifaz, Bildad și Țofar, pentru că au folosit o teologie greșită și nu i-au dat slavă cum trebuie lui Dumnezeu, nici nu au fost drepecți față de Iov. Nu trebuie să judeci nemilos pe cel aflat în suferință, pentru că nu știi inima lui, toate detaliile vieții. Nici să ai o imagine simplificată despre planurile lui Dumnezeu, pentru că nu cunoști profunzimea proiectelor lui. Este groaznic, adesea, să vedem cum se judecă și se condamnă oamenii unii pe alții, în numele Domnului.
3. Dumnezeu le poruncește celor trei să aducă o jertfă costisitoare, prin Iov (șapte viței și șapte berbeci de fiecare), ceea ce arată mărimea vinei lor, dar și mărimea bogăției lor (în Legea lui Moise, mai târziu cu câteva sute bune de ani, se vor prevedea și jertfe costisitoare, dar și jertfe mai ieftine, pentru cei săraci). Care sunt lipsurile și capcanele în care poți cădea și tu, când este vorba să îl prezinți pe Dumnezeu și voia lui, și să îi sfătuiești pe cei în suferință? Cum te raportezi la ceilalți, la Dumnezeu, când ești în belșug și nu suferi?
4. O observație importantă: în 42.9-10, Domnul a primit jertfele și rugăciunile lui Iov și l-a binecuvântat din plin numai „după ce Iov s-a rugat pentru prietenii săi”. Iertarea și restaurarea nu vin decât

dacă știi să fii generos față de cei ce ți-au greșit (rugăciunea Tatăl Nostru).

Mai jos, sunt câteva întrebări personale despre înțelesul acestor capitole:

- a. Ce crezi tu despre necazurile din lume, vin ca pedeapsă a Domnului, ca testare a caracterului, ori sunt neutre moral?
- b. Care este reacția ta când cei din jur sunt cuprinși de nemulțumire, îl respecti pe Dumnezeu sau îți vine să vorbești aspru despre el?
- c. În ce fel știi să îți tu conduci familia în închinare și în consiliere, prin încercări și necazuri: îi cerți cu asprime, sau le vorbești cu convingere despre principiile credinței?
- d. Ce erori majore de credință există astăzi când este vorba de atitudinea față de sănătate, averi și succes (teologia prosperității)?
- e. Ce măsuri ai lua să te asiguri că ai maturitate și o mărturie bună, când treci prin încercări?
- f. Cum te lupți cu dezamăgirea atunci când treci prin necazuri sau eșecuri? Crezi că Dumnezeu este nedrept? Crezi că are un plan? Crezi că totul se poate întoarce spre binele tău, mai târziu?
- g. Ce atitudine ai față de Dumnezeu când treci prin necazuri? Crezi că el îi părăsește pe oameni în problemele lor sau este lângă ei și le ascultă rugăciunile? Ce pasaje din Biblie îți vin în minte?
- h. Ce părere ai despre viața ca dar din partea lui Dumnezeu? Ai fost vreodată în situația de a spune că nu ai fi vrut să te naști? Crezi că a fost înțeleaptă această atitudine? Cum crezi că este bine să îți folosești, să îți planifici, să îți orientezi viața?
- i. Uită-te la învățătura Domnului Isus despre moarte și necazuri. El spune că nu trebuie să te îngrijorezi de ce mănânci și ce bei, de haine, pentru că Dumnezeu are grijă de ai săi, și oricum, nu ai putea prin îngrijorare să îți lungеști viața nici cu o secundă (Matei 6.25-34). El spune să nu îți fie frică de cei careucid trupul și după aceea nu

mai pot face nimic, ci să îți fie frică de cel care poate pedepsi și trupul și sufletul.

- j. Isus este mijlocitorul adevărat (1Tim.2.5-7). Cum crezi că mijlocește el la Tatăl pentru noi, când trecem prin încercări?